

MIECZYŚLAW SAWCZUK
1930–2014

Prof. Mieczysław Sawczuk urodził się 2 grudnia 1930 r. we Włodzimierzu Wołyńskim, tam spędził dzieciństwo i wczesną młodość. Ojciec Paweł i matka Zofia z domu Jasińska pracowali w Szkole Podchorążych Rezerwy Artylerii (SPRA), on sam w latach 1937–1939 uczęszczał do szkoły powszechnej przy 23. Pułku Piechoty. W czerwcu 1941 r. matka Profesora i jej brat Jasiński przygarnęli do rodziny czteromiesięczne dziecko gruzińskie, którego matkę zastrzelili Niemcy. Profesor stale utrzymywał kontakty z „przyrodnym” bratem, którego wychował i wykształcił (brat nosi nazwisko Jasiński). W czasie okupacji kontynuował naukę w szkole z polskim językiem wykładowym, a także na tajnych lekcjach. Jak sam mówił, wiele zawdzięczał swej nauczycielce ze szkoły we Włodzimierzu, która kierowała Jego samokształceniem, oraz byłemu profesorowi liceum we Włodzimierzu, matematykowi J. Martynowiczowi. Ich pomoc pozwoliła mu nadrobić okupacyjne straty w nauce i już po wojnie ukończyć z wynikiem bardzo dobrym szkołę powszechną w Strzyżowie, zdać egzamin do drugiej klasy gimnazjum oraz swobodnie radzić sobie z programem matematyki aż do matury.

W marcu 1945 r. rodzina Sawczuków repatriowała się do Polski. Rodzice objęli gospodarstwo rolne w Strzyżowie nad Bugiem, w gminie Horodło, Mieczysław rozpoczął naukę w Gimnazjum i Liceum im. ks. Stanisława Staszica w Hrubieszowie. W 1950 r. otrzymał świadectwo dojrzałości z tytułem przodownika nauki. Okres nauki w szkole średniej okazał się również okresem formowania się

osobowości młodego człowieka. Dużą rolę odegrali tu profesorowie, których z wdzięcznością wspominał, zwłaszcza prefekt ks. Władysław Krawczyk i matematyk Konstanty Alichniewicz.

Chętnie pracował społecznie, był kierownikiem cenionej świetlicy szkolnej, a także aktywnym członkiem Związku Harcerstwa Polskiego (skauting Baden-Powella). Wiosną 1948 r. wydano go z bursy z powodu odmowy założenia Związku Młodzieży Polskiej. Fakt ten miał wpływ na dalsze losy absolwenta liceum. Obdarzony był zdolnościami do nauk ścisłych, zainteresowany zwłaszcza statystyką i teorią prawdopodobieństwa, nie mógł jednak w ówczesnych warunkach pozwolić sobie na swobodny wybór kierunku studiów. Udało mu się dostać na prawo. Studia I stopnia ukończył w 1953 r. na Wydziale Prawa UMCS w Lublinie. Został skierowany na studia II stopnia (magisterskie) o specjalności prawo cywilne na Wydziale Prawa UJ w Krakowie. Tutaj uczestniczył w seminariach profesorów Mariana Waligórskiego i Stefana M. Grzybowskiego, pod kierunkiem którego napisał pracę magisterską. Studia ukończył w 1954 r. z odznaczeniem, a praca magisterska zatytułowana „Skład mas majątkowych w małżeńskim ustroju wspólności majątkowej” została wyróżniona opublikowaniem na pierwszym miejscu w 5 numerze Zeszytów Naukowych UJ z 1958 r.

Od 1 września 1954 do 1 lipca 1956 aplikował w Okręgu Sądu Wojewódzkiego w Lublinie. Jeszcze w czasie aplikacji został zaangażowany w charakterze asystenta przy Katedrze Postępowania Cywilnego, kierowanej wówczas przez zastępcę profesora Edmunda Wengerka. Po aplikacji utrzymywał kontakt z praktyką, pracując jako radca prawny, a następnie pełniąc funkcję ławnika Sądu Wojewódzkiego i Powiatowego w Lublinie. Stopień doktora nauk prawnych nadała mu jednogłośnie Rada Wydziału Prawa UMCS 14 marca 1960 r. po obronie pracy zatytułowanej „Zdolność procesowa według k.p.c.”. Promotorem pracy był docent E. Wengerek, recenzentami profesorowie Henryk Trammer i Zbigniew Resich. Praca została opublikowana przez Wydawnictwo Prawnicze w 1963 r. W ramach egzaminu doktorskiego zdał także egzamin z prawa cywilnego materialnego z wynikiem bardzo dobrym. Habilitował się na podstawie rozprawy prawnoporównawczej „Wznowienie postępowania cywilnego” na Uniwersytecie im. A. Mickiewicza w Poznaniu. Recenzentami pracy byli profesorowie E. Wengerek, Władysław Siedlecki i H. Trammer. Została ona opublikowana w 1970 r. przez Wydawnictwo Prawnicze, wzbudziła duże zainteresowanie i była wielokrotnie recenzowana i cytowana. Tytuł naukowy profesora („belwederskiego”) nadzwyczajnego prof. Sawczuk uzyskał w 1972 (nominacja z dnia 12 stycznia), a zwyczajnego – w 1979 r. (15 listopada).

Pracę naukowo-dydaktyczną rozpoczął w 1955 r. i prowadził ją do chwili śmierci. Od początku do przejścia na emeryturę z dniem 30 września 2001 r. związany był z Wydziałem Prawa UMCS w Lublinie, kolejno na stanowiskach: kierownika Katedry Postępowania Cywilnego (1966–1969), dyrektora Instytutu Prawa Sądowego (1970–1972), Prawa Cywilnego (1972–1981), kierownika

zakładów: Prawa Gospodarczego (1974–1978), Prawa Cywilnego i Postępowania Cywilnego (1978–1981), Postępowania Cywilnego i Międzynarodowego Prawa Handlowego (1981–1990, od 1990 zakład ten otrzymał status katedry). W latach 1961–1966 i 1984–1987 był członkiem Senatu UMCS. Jego aktywność nie ograniczała się do kierowania instytutem czy katedrą. Był inicjatorem i współorganizatorem Studium Zaocznego Prawa Spółdzielczego WPiA UMCS ze specjalizacją w zakresie gospodarki lokalowej oraz (w latach 1977–1985) pełnomocnikiem Rektora do współpracy z Centralnym Związkiem Spółdzielni Budownictwa Mieszkaniowego i jednocześnie pełnomocnikiem prezesa CZSBM w Warszawie. Jako członek grupy założycielskiej, brał udział w pracach Konwentu Seniorów (organizacja z głosem opiniotwórczym i doradczym). Wykazywał się dużą aktywnością społeczną, działając w licznych organizacjach społecznych i komisjach na terenie uczelni, na przykład komisji dyscyplinarnych dla studentów i pracowników naukowych, jako opiekun grup studenckich czy przewodniczący Rady Zakładowej ZNP (1961–1966), gdzie reprezentował interesy pracownicze. Nie można pominąć także udziału Profesora w życiu kulturalnym uczelni. Jako założyciel i opiekun studenckiego klubu fotograficznego przyczynił się zarówno do zgromadzenia cennego archiwum, dokumentującego jej historię, jak i wykształcenia kilku fotografików, którzy zyskali opinię profesjonalistów. Był także współzałożycielem Klubu Asystenta w Chatce Żaka i jednym z pomysłodawców jej nazwy.

Poza uniwersytetem lubelskim był Profesor związany także z innymi szkołami wyższymi. Prowadził wykłady i seminaria w Filii Uniwersytetu Warszawskiego w Białymstoku (1984–1991), Filii UMCS w Rzeszowie (ustrój ochrony prawnej, proces cywilny, prawo gospodarcze do 1984, międzynarodowe prawo prywatne do 1989 r.), Wyższej Szkole Przyrodniczo-Humanistycznej w Sandomierzu (Proces i ustrój międzynarodowy), Wyższej Szkole Administracji i Zarządzania w Przemysłu, Krakowskiej Szkole Wyższej im. Andrzeja Frycza-Modrzewskiego, Zamiejscowym Wydziale Nauk o Społeczeństwie KUL w Stalowej Woli (Proces cywilny krajowy i międzynarodowy), ostatnio (od 2004) Wyższej Szkole Menedżerskiej w Warszawie. Występował także jako visiting professor w Würzburgu (1978) i Monachium (1985). Wykładał i odbył staże na wydziałach prawa w Sofii, Budapeszcie, Paryżu, Modenie, Pavii, Montpellier, Lyonie, Tulonie, Strassburgu, Grenoble, Lwowie, Kijowie, Moskwie, Leningradzie, Innsbrucku, Würzburgu, Hanowerze, Liège, Monachium, Heidelbergu, Bonn, Tybindze, Zurychu, Kolonii, Osnabrück, Kilonii, Mediolanie, Bolonii, Turynie, Jasi, Cluj, Wiedniu, Rzymie i Meksyku i in.

Profesor był cenionym naukowcem na forum międzynarodowym. Świadczy o tym nie tylko długa lista uniwersytetów, z którymi współpracował, ale i to, że znaczna część jego publikacji ukazała się w obcych językach lub za granicą. Opublikował, wspólnie z E. Wengerkiem, podręcznik w języku rosyjskim, a także szereg prac o charakterze porównawczym wspólnie z László Névaiem, Živko Sta-

lelem, Gratianem Porumbem, Hansem F. Gaulem. Jego prace drukowano w księgach poświęconych najwybitniejszym uczonym o renomie międzynarodowej, jak H.F. Gaul, Walther I. Habscheid, Roger Perrot, Vittorio Denti, Viktor Knapp, Giuseppe Tarzia, Kostas Beys, Stanisław Włodyka i in. Osobiste kontakty naukowe Profesora zaowocowały oficjalną współpracą pomiędzy wydziałami czy katedrami, upowszechnianiem i wymianą najcenniejszych publikacji, umożliwiły również młodym pracownikom naukowym zdobywanie międzynarodowego doświadczenia i publikacji podczas wyjazdów zagranicznych. Spektakularnym przykładem jest nadanie doktoratu honoris causa profesorowi Marcelowi Storme z uniwersytetu w Gandawie w grudniu 1995 r. (promotorem był prof. M. Sawczuk, recenzentami profesorowie Krzysztof Skubiszewski, Andrzej Stelmachowski i Maksymilian Pazdan). Profesor był członkiem licznych, prestiżowych organizacji naukowych. Szczególnie cenił sobie członkostwo, poczynawszy od 1994, w Academiae Europaeae (z siedzibą w Londynie). AE to organizacja, do której jest się zapraszającym z rekomendacji. W przypadku Profesora polecającym był Viktor Knapp, profesor Uniwersytetu Karola w Pradze, dysydent wydany po inwazji z kraju i przebywający przed 1989 r. w Würzburgu. Dodatkowym powodem do satysfakcji było to, że Profesor został wybrany jednogłośnie. Inną organizacją, której nie można pominąć, jest International Association of Civil Law (obecnie Association Process Law) z siedzibą w Gandawie. Profesor był członkiem tej organizacji od 1991 r., na międzynarodowych kongresach IACL (Coimbra, Bolonia, Utrecht, Würzburg, Lublin, Taormina, Syros, Wiedeń, Meksyk) występował jako national reporter. Początkiem był udział młodego docenta w międzynarodowym kolokwium w Budapeszcie (23–25 października 1968 r.), gdzie rozpoczęło się budowanie mostu Wschód–Zachód, które osiągnęło apogeum w czasie lubelskiego sympozjum w 1993 r.

Profesor był w latach 1969–1973 członkiem zarządu Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, członkiem Towarzystwa Naukowego KUL, jako delegat uczestniczył w II Kongresie Nauki Polskiej, podczas którego został przewodniczącym Komisji Weryfikacji Terminologii Naukowej. Z problemami dotyczącymi weryfikacji terminologii (w tym terminu „spółka” w jęz. rosyjskim w projekcie konwencji RWPG o zaopatrzeniu naukowo-technicznym, Wilno, 1978) spotkał się również jako biegły. W wyniku współpracy był recenzentem wielu przewodów habilitacyjnych i doktorskich.

Z członkostwa w LTN Profesor zrezygnował w 2001 r. Od chwili powstania przewodniczył Komisji Prawniczej Oddziału Lubelskiego PAN, integrującej prawników-naukowców dwóch uniwersytetów lubelskich KUL i UMCS. Ważnym wydarzeniem w życiu Komisji była w 2005 r. wizyta prof. Nicoli Picardiego, Promotora Sprawiedliwości Państwa Watykańskiego, który w siedzibie PAN i na KUL wygłosił wykład na temat porządku prawnego tegoż państwa. Za duże osiągnięcie Komisji uznać należy opublikowanie (w latach 2008 i 2009) wysoko ocenionych dwóch tomów Teki Komisji Prawniczej pod red. prof. M. Sawczuka.

Profesor Sawczuk był także redaktorem działu „postępowanie cywilne” i autorem, sam lub we współpracy, głównie z doktorantami i asystentami 108 haseł w dwu wydaniach monumentalnej Wielkiej Encyklopedii Prawa (1 wyd. 2000 r. pod red. Eugeniusza Smoktunowicza, 2 wyd. 2005 r. pod red. Brunona Hołysta), jak również autorem hasła „Pologne” we francuskim, prestiżowym, wydanym przez profesora paryskiej Sorbony Loïca Cadiet „Dictionnaire de la justice” (Paryż 2004). Inicjował i uczestniczył czynnie, wspólnie z wychowanymi, w publikowaniu szeregu książek poświęconych zasłużonym badaczom: Aleksandrowi Wolterowi i Stefanowi Buczkowskiemu, Henrykowi Trammerowi, Jerzemu Ignatowiczowi, Andrzejowi Stelmachowskiemu. Był inicjatorem i organizatorem szeregu konferencji, sympozjów i zjazdów naukowych, krajowych i międzynarodowych, których materiały następnie były publikowane. Z tych, które Profesor uważał za szczególnie warte uwagi ze względu na tematykę, udział ważnych osobistości lub szeroki oddźwięk w środowisku prawniczym, należy wymienić Pierwszy Ogólnopolski Integracyjny Zjazd Cywilistów, 28–30 września 1972 r. (materiały zjazdu opublikowano w Rzeszowie w 1974 r.). Jego główną ideą było uwypuklenie ważności uniwersyteckiej nauki (południowej Polski i Lwowa). Innym ważnym było sympozjum poświęcone pamięci prof. Henryka Trammera, zorganizowane dzięki Rektorowi UMCS – Stanisławowi Uziakowi, 3–6 kwietnia 1986 r., („Les particularités nationales de l’arbitrage commercial international” – „Odrębności krajowe międzynarodowego arbitrażu handlowego”, Lublin, 1987), którego tematyka dotyczyła konwencji moskiewskiej 1975 r., działającej w ramach RWPG; odrębności krajowe były wtedy marginalizowane. Następne to „Jednolitość prawa sądowego a jego odrębności krajowe”: Międzynarodowe Sympozjum Prawa Cywilnego Sądowego, 22–25 sierpnia 1993 (wyd. angielskie, francuskie, niemieckie, Lublin 1994, 1 wyd. polskie, Lublin 1995, wyd. 2 poszerz. 1997), zorganizowane pod auspicjami IAPL, z udziałem znanych uczonych zagranicznych z kilkudziesięciu krajów, poświęcone ustalaniu porządku prawnego w wolnej, jednoczącej się Europie, co jednoznacznie wynika z referatów wygłoszonych, a następnie opublikowanych. Jak zauważył główny referent Sympozjum, światowego formatu uczonego prof. Mauro Capelletti, „Europa została otwarta dla Wschodu”. I jeszcze „Czterdzieści lat kodeksu cywilnego”: Ogólnopolski Zjazd Cywilistów, w Rzeszowie, 8–10 października 2004 (Warszawa 2006), nawiązujący do problematyki pierwszego zjazdu. W 1994 r. Katedra Postępowania Cywilnego i Międzynarodowego Prawa Handlowego Europäische Rechtsakademie Trier ERA zorganizowała sympozjum na temat: „Systemy Prawne Wspólnot Europejskich”. Zaoferowało ono cyklicznymi konferencjami organizowanymi przez KUL i Fundację Gesellschaft für Rechtspolitik, kierowaną przez dr jur. h.c. Otto Theisena – prezesa, ks. prof. Józefa Krukowskiego – wiceprezesa i ks. prof. Mirosława Sitarza – sekretarza Zarządu. Konferencje odbywały się w językach: polskim, niemieckim, angielskim i francuskim. Prof. M. Sawczuk był nie tylko członkiem

komitetu organizacyjnego, ale także redaktorem wydawniczym materiałów po-konferencyjnych. Pokłosiem konferencji były wydane cztery tomy „Kultur und Recht”, a także konferencje w Sejmie, gdzie wymieniano zasługi Profesora. Wynikiem tej międzynarodowej współpracy były: doktorat honoris causa dla prof. Rithersa z uniwersytetu w Konstancji, stypendia dla asystentów, 8 tom Encyklopedii Katolickiej sponsorowany przez Fundację i Prezesa, dr. Theisena.

Równocześnie Profesor nie stronił od wykorzystywania w praktyce swojej obszernej wiedzy prawniczej. Był współtwórcą podstaw prawnych Lubelskiej Izby Rolniczej, za co odwdzięczono Mu się honorowym członkostwem. Zaanga-żowany w ideę spółdzielczości, zwłaszcza mieszkaniowej, jej propagator, orga-nizator kształcenia pracowników, jako członek założyciel (i późniejszy czło-nek Rady Nadzorczej) konsultował i podpisał statut założycielski Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej, znanej później w kraju z wielu nowatorskich roz-wiązań. W 1994 przyjął zaproponowaną funkcję arbitra Sądu Arbitrażowego przy Krajowej Izbie Gospodarczej. W latach 1981 i 1989–1992 pracował w Spo-łecznej Radzie Legislacyjnej NSZZ „Solidarność” w Krakowie pod przewodnic-twem prof. S.M. Grzybowskiego.

Zainteresowania naukowe Profesora koncentrowały się wokół zagadnień dotyczących: ogólnych i ścisłych związków prawa cywilnego materialnego z procesowym, w tym teorii ogólnej procesu, modeli harmonizacji prawa sądo-wego cywilnego z prawem europejskim (jednolitość a odrębności krajowe), maksymy *vigilantibus iura scripta sunt* a ochrony strony słabszej, ciągłości in-stitucji k.p.c. z 1930 r., prawa do wysłuchania triady uprawnień, *ubi remedium ibi ius*, prawa międzynarodowego arbitrażu handlowego, zupełności kodekso-wej, zagadnienia: sądy administracyjne a sądy powszechne. Maksymę *vigilanti-bus iura scripta sunt* a ochrona strony słabszej, lansował na terenie byłych kra-jów socjalistycznych (także w Akademii Nauk ZSRR). Profesor prowadził wy-kłady i seminaria z zakresu: postępowania cywilnego, międzynarodowego prawa prywatnego, ustroju organów ochrony prawnej (wymiar sprawiedliwości), arbi-trażu krajowego i międzynarodowego, prawa handlu międzynarodowego. W ciągu trwającej ponad pół wieku działalności naukowo-dydaktycznej wypromował około 4 tys. magistrów i 19 doktorów, łącznie z jednym za granicą (w tym doktorat honoris causa i habilitacja). Jego bibliografia podmiotowa obejmuje 216 pozy-cji; ponad 40 opublikowano za granicą. Został odznaczony m.in.: Krzyżem Ka-walerskim OOP (1975), Złotym Krzyżem Zasługi (1971), Medalem Edukacji Narodowej, Złotą Odznaką CZSBM, Honorowym Krzyżem za Wybitne Zasługi dla Związku Inwalidów RP (2010), także odznakami: Zasłużony dla Ruchu Spółdzielczego, Zasłużony dla Lubelszczyzny, Zasłużony dla Rzeszowszczyzny i Bieszczad oraz ostatnio Medalem Pro Memoria (2012).

Z zainteresowań pozaprawnych najważniejsze dla Profesora były te, doty-czące okolic, w których spędził młodość i do których zawsze żywił sentyment. Z Hrubieszowem wiązały Go lata szkolne; był sympatykiem Towarzystwa Re-

gionalnego Hrubieszowskiego oraz Fundacji Kultury i Przyjaźni Polsko-Francuskiej, w których owocnie działał. Aby przybliżyć, zwłaszcza młodzieży, historię ojczystą ufundował zestaw 18 herbów Polski, malowanych na płótnie, wraz z historią Orła Białego i ofiarował je m.in. szkołom w Strzyżowie i w Mełgwi oraz muzeum w budującym się kościele w Strzyżowie i Skrobowie, a także znanym instytucjom w Zamościu i Hrubieszowie. Szczególną uwagę poświęcał Profesor sprawom dawnych kresów wschodnich. Był członkiem Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej AK. W 1995 r. otrzymał Odznakę Wyróżnienie „Za wkład pracy społecznej w Światowym Związku Żołnierzy AK, poświęconej etosowi Armii Krajowej”. Był współorganizatorem konferencji naukowej, pod patronatem ks. biskupa, płk Andrzeja Dziegi i ks. prałata, płk Andrzeja Puzona, która odbyła się w Stalowej Woli, 27–29 października 2004 r. z okazji 60 rocznicy akcji „Burza” i powstania 27. Wołyńskiej Dywizji Piechoty AK. Konferencja połączona była z wyjazdem autokarowym na groby i cmentarze na Wołyniu. Materiały z konferencji opublikowano w książce „Polskie Państwo Podziemne na Wołyniu w latach 1939–1944” (Sandomierz, 2006). Publikacja ukazała się m.in. dzięki wsparciu merytorycznemu (redakcja) i finansowemu Profesora (wspominając tamte czasy, Profesor bardzo przeżywał powstanie w Garnizonie Włodzimierskim z 18 września 1939 r. zorganizowane przez pułkownika Lucjana Jasińskiego, pod dowództwem gen. Mieczysława Smorańskiego. Obaj wraz z oddziałem w szyku marszowym podstępem zostali ujęci pod Piątydniami i jako pierwsi zginęli w Katyniu). Ostatnio wziął udział w sesji naukowo-historycznej „Bitwy pod Tomaszowem Lubelskim w 1939 roku” (Tomaszów, 18 września 2009). Profesor bywał inicjatorem i organizatorem akcji upamiętniających historię Wołynia. Były to m.in. sponsorowanie odbudowy kaplicy i cmentarza wojennego w Zasmykach, stawianie krzyży w miejscach związanych z ludobójstwem na Wołyniu (w Piszczowej Woli), pomoc szkołom polskim na Wschodzie. Nie były to sprawy łatwe do realizacji. Profesor, oprócz tego, że hojnie sponsorował te akcje, musiał wykorzystywać swoje umiejętności prawnika, aby umożliwić pokrzywdzonym osiągnięcie ich racji prawnych i moralnych. W 2012 r. został odznaczony przez Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych medalem „Pro Memoria” przyznawanym za wybitne zasługi w utrwalaniu pamięci o ludziach i ich czynach w walce o niepodległość Polski podczas II wojny światowej i po jej zakończeniu.

Jak sam mówił, miał życie nie zawsze łatwe, ale za to ciekawe. W wieku 14 lat udało mu się cudem uniknąć śmierci i uciec z niemieckiego obozu pracy w Pawłowiczach koło Wojnicy. Następnego dnia Niemcy rozstrzelali wszystkich (ok. 2 tys.) robotników. Niestety, nie udało mu się postawić krzyża w miejscu egzekucji. Spotykał w życiu różnych ludzi, ale szczęśliwie na mistrzów i przewodników udało mu się wybierać tych wielkiego formatu. Za takich uważa profesorów S. M. Grzybowski, H. Trammera, Adama Szpunara, Mariana Waligórskiego, także Zenona Klemensiewicza, Adama Wilińskiego, Józefa Ma-

zurkiewicza. Stara się widzieć otoczenie zgodnie z dewizą Kisiela „niech pokaże, co ma w głowie”. Jak sam powiedział, w życiu kierował się trzema sentencjami: M. Prousta – „W poszukiwaniu straconego czasu”, A. Fredry – wypowiedzią Papkina w „Zemście”: „Powiedz mi, kto jest twoim Panem, a kto służką”, oraz przywiezioną przez ojca z poligonu SPRA w Czeremosznie: „W życiu przydatne jest próbne strzelanie, najlepiej artyleryjskie” W prawie cenił ciągłość i tradycję, uważał, że powinno promować aktywnych (*vigilanti iura scripta sunt*), ale i bronić słabszych, a hierarchia ważności powinna funkcjonować w takiej kolejności: prawo, państwo, władza, a nie władza, państwo, prawo. Wierzył w istnienie „podziemia ludzi obiektywnych i odważnych” – w chwilach niebezpieczeństwa pomoc przychodzi zwykle od tych, którzy nie są brani pod uwagę. Cenił literaturę i muzykę klasyczną. Wzruszał się muzyką Igora Strawińskiego i jego słowami: „Polska, Kocham Polskę, słodką Polskę, pochodzę z Polski” (z okolic Uściługu, oddalonego 8 km od domu rodzinnego profesora we Włodzimierzu Wołyńskim). Był wielbicielem szachów. Lubił paradoksy, lubił patrzeć na siebie z dystansem, sprawiała Mu przyjemność satyryczna książeczka „Mój ucieszny UMCS” Władysława Ćwika, której jest jednym z bohaterów. Jego życie było aktywne, prowadził zajęcia ze studentami, pisał, brał udział w różnego rodzaju zjazdach, sympozjach i konferencjach. Spieszył się, by wykorzystać swoje bardzo bogate archiwum i znakomitą pamięć.

W 2010 r. Profesor Mieczysław Sawczuk obchodził swoje 80. urodziny. Była to jednocześnie 50. rocznica uzyskania przez Niego stopnia doktora nauk prawnych. Z tej okazji została Mu poświęcona księga jubileuszowa „Jus et remedium” (UMCS Lublin / Wolters Kluwer Polska) oraz Teka Komisji Prawniczej PAN (PAN oddział w Lublinie, UMCS Lublin, KUL Lublin).

Ostatnie trzy lata życia spędził w Mełgwi pod Lublinem. Zmarł 15 lipca 2014 r.

Niniejszy tekst został zredagowany przez córkę Profesora, prof. Irenę Chomę, na podstawie biografii opublikowanej z okazji jubileuszu 80 urodzin w Tece Komisji Prawniczej PAN. Biografia ta została napisana przez **Halinę Wolską**, kustosa dyplomowanego, emerytowanego pracownika Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie na podstawie materiałów publikowanych i papierów osobistych, uzupełnionych relacjami ustnymi i autoryzowana przez Profesora